

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Statsråden

Kontroll- og konstitusjonskomiteén
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

18/2426-

20. juni 2018

Vedrørende anbudsprosessen for ny ambulanseflytjeneste

Jeg viser til brev fra Kontroll- og konstitusjonskomiteen datert 12. juni 2018, der komiteen ber om svar på 9 spørsmål i forbindelse anbudsprosessen for ny ambulanseflytjeneste.

Spørsmålene besvares nedenfor i den rekkefølge de ble stilt i nevnte brev.

1. Har politisk ledelse i Helse- og omsorgsdepartementet på noe tidspunkt i anskaffelsesprosessen gitt signaler til underliggende etater om at krav om virksomhetsoverdragelse bør unngås?

Svar:

Nei.

2. Luftambulansetjenesten HF har fått utarbeidet juridiske betenkninger om virksomhetsoverdragelse datert hhv. 26. november 2015 og 14. mai 2018. Hadde statsråden kjennskap til de juridiske betenkningene da Stortingets helse- og omsorgskomite gjennomførte høring om ambulanseflysaken 24. mai 2018?

Svar:

Helse- og omsorgsdepartementet hadde på dette tidspunktet ikke de aktuelle dokumentene, men var kjent med hovedkonklusjonene fra disse gjennom vår dialog med Luftambulansetjenesten HF for å forberede mine innlegg i Stortinget. Disse hovedkonklusjonene kommer også frem i svar på spørsmål 3 i brev av 28. mai til Stortingets Helse- og omsorgskomite:

«Jeg vil utdype problemstillingen knyttet til virksomhetsoverdragelse. Luftambulansetjenesten HF opplyser at anskaffelsesprosjektet vurderte dette spørsmålet grundig, og fikk også tilbakemelding fra juridisk ekspertise, om at det ikke var anbefalt å konkludere i forhold til om det ville være en virksomhetsoverdragelse i forkant av anskaffelsen. Disse vurderingene ble gjort allerede i helikopteranskaffelsen og ble således videreført til ambulansflyanskaffelsen. Det fremgår av konkurransegrunnlaget som ble publisert i forbindelse med flyanskaffelsen at det ikke er et absolutt krav om virksomhetsoverdragelse, men at det er et forhold som må vurderes av leverandør. Dette fremgår av konkurransegrunnlagets punkt 3.5, som lyder:

«Overføringene av oppgavene fra eksisterende operatør til ny operatør vil kunne utgjøre en virksomhetsoverdragelse i henhold til arbeidsmiljøloven, og vil kunne medføre at leverandøren ved kontraktstildelingen blir bundet av de rettigheter og plikter som følger av arbeidsmiljølovens kapittel 16. Arbeidstakers rettigheter ved virksomhetsoverdragelse. I så fall vil leverandøren være ansvarlig for etterlevelse av disse reglene».

Som følge av den situasjonen man har stått i siden april i år, er disse vurderingene kvalitetssikret ytterligere av advokatfirmaet Wikborg Rein på vegne av Luftambulansetjenesten HF. I følge Luftambulansetjenesten HF vurderes her muligheten for å stille krav om virksomhetsoverdragelse, og konklusjonen er etter deres vurdering at det ville innebære en ikke ubetydelig risiko for rettslig utfordring dersom det var stilt krav om virksomhetsoverdragelse.

Luftambulansetjenesten HF mener det etter dette er klart at et absolutt krav om virksomhetsoverdragelse ikke ville vært forsvarlig å innta i anskaffelsen.»

3. Det var kjent for Luftambulansetjenesten HF allerede i 2015 at det var sannsynlig at det kunne komme krav om virksomhetsoverdragelse. I konkurransegrunnlaget er det presisert at det er anbudsvinnerns ansvar hvis det er krav om virksomhetsoverdragelse. Hvilke vurderinger ble gjort av ev. anbudsvinnerns driftsevne hvis man ikke skulle gjennomføre virksomhetsoverdragelse?

Svar:

Anbudsvinnerns driftsevne er vurdert i kvalifikasjonsfasen og søkt ivare tatt gjennom flere krav i anskaffelsen. Dette er blant annet utdypet i mitt svar på spørsmål nr. 1569 fra representanten Slagsvold Vedum:

"Det er innenfor Luftambulansetjenesten HF sitt ansvar å gjøre en vurdering av de ulike tilbydernes evne til å tilfredsstille kontraktskravene. Etter en prekvalifisering var det to selskap som leverte tilbud innen fristen, Luftrtransport FW AS og Babcock Scandinavian AirAmbulance AB (BSAA). Luftambulansetjenesten HF har vurdert begge disse selskapene til å ha solid nok kompetanse, økonomi og robusthet til at de kunne tildeles en så viktig samfunnsoppgave som flyambulansetjenester er. Det følger verken av styringsmodellen i spesialisthelsetjenesten eller av andre årsaker at departementet skulle gå inn og gjøre en vurdering av disse kontraktsforholdene mellom partene.

BSAA arbeider nå med å etablere et norsk selskap for tjenestene som skal leveres gjennom avtalen med Luftambulansetjenesten HF. Babcock har lagt fram en detaljert framdriftsplan og har en prosjektleder i full stilling for å ivareta forberedelsene. I nåværende kontrakt er også dagens operatør, Lufttransport, pålagt å bidra til en sømløs overgang til ny kontrakt."

4. Når ble statsråden klar over at det ikke lå noen skriftlige juridiske betenkninger til grunn for vurderingen om at Luftambulansetjenesten HF ikke kunne stille krav om virksomhetsoverdragelse grunnet EØS-regelverket?

Svar:

Det ble gjort en juridisk vurdering av om anskaffelsen av ambulanshelikoptertjenesten var å regne for en virksomhetsoverdragelse 26. november 2015. Konklusjonen var at dette ikke var mulig å avgjøre sikkert før man så på hvilken måte en eventuell ny operatør faktisk ville velge å løse oppdraget. Luftambulansetjenesten HF benyttet de samme vurderingene i ambulansflyanskaffelsen.

Ved en virksomhetsoverdragelse ville i utgangspunktet samtlige rettigheter og plikter som følger av arbeidsavtale eller arbeidsforhold på tidspunktet for overdragelsen bli overført til den nye arbeidsgiveren. Unntatt fra dette er rettigheter som følger av tariffavtaler og kollektive pensjonsordninger. Innretning av lønns- og arbeidsvilkår vil kunne variere mellom selskaper, og kanskje særlig for selskaper basert i utlandet. En plikt til overtakelse av eksisterende forpliktelser ville derfor svekke konkurransen om kontrakten. På bakgrunn av dette var det ikke opplagt at det ville vært i tråd med EØS-avtalen å stille krav om at overføring til eventuell ny operatør skulle skje etter reglene om virksomhetsoverdragelse.

Luftambulansetjenesten HF har i ettertid fått utført en ekstern vurdering av om det ville vært lovlig å stille et slikt krav. Utredningen konkluderer med at det trolig ville vært en ikke ubetydelig risiko for at et krav om virksomhetsoverdragelse kunne blitt utfordret rettslig som brudd på anskaffelsesregelverket/EØS-avtalen.

Som det fremgår av mitt svar under spørsmål 2, så ble jeg gjort kjent med hovedkonklusjonene fra de nevnte dokumentene og andre vurderinger som var gjort gjennom dialog med Luftambulansetjenesten HF for å forberede mine innlegg i Stortinget. Jeg var på det tidspunktet ikke kjent med de konkrete dokumentene, når de ulike vurderingene ble gjort eller om de var nedfelt i dokumenter. Ledelsen i Luftambulansetjenesten HF har imidlertid i ettertid vært klar på at de hadde hatt en muntlig dialog med sin juridiske rådgiver før anskaffelsen, blant annet om forholdet til EØS-retten. Jeg har ingen grunn til å bestride riktigheten av dette, men ser at det her ligger et mulig evalueringspunkt med tanke på dokumentasjon, jf. mitt svar på spørsmål 9.

Luftambulansetjenesten vurderte den 30. mai 2018 å offentliggjøre de to aktuelle dokumentene, men konkluderte samme dag med at de ikke ønsket det. I forbindelse med dette ble de to dokumentene oversendt departementet til orientering. Dokumentene ble imidlertid lagt ut offentlig av Luftambulansetjenesten HF 6. juni d.å.:

http://www.luftambulanse.no/system/files/virksomhetsoverdragelse_i_ambulanseflyanskaffelsen_-_offentliggjøring_av_dokumenter_6_juni_2018.pdf

5. Hva var årsaken til at Lufttransport FW AS ble pålagt å gi informasjon om lønns- og arbeidsvilkår til Luftambulansetjenesten HF som ble videreformidlet til en konkurrent i anbudsrunderen, all den tid det ikke var stilt krav i anbudsdokumentene om virksomhetsoverdragelse?

Svar:

Konkurrerende selskaper har krav på slik overordnet lønnsinformasjon fra flyselskapene som har kontrakten. Det er fordi en eventuell overtakelse av oppdraget kan medføre en virksomhetsoverdragelse etter vilkårene i arbeidsmiljøloven kap. 16.

Ved virksomhetsoverdragelse har de ansatte i flyselskapet med eksisterende kontrakt krav på å bli tilbudt jobb og få med seg lønn og andre arbeidsbetingelser over til ny jobb hos nytt flyselskap i tjenesten. Konkurrerende selskap må derfor vite hvilket økonomisk ansvar de kan komme til å få ved deltakelse i konkurransen.

Dersom slik informasjon ikke ble gitt, ville det være et brudd mot anskaffelsesregelverkets krav til likebehandling.

Denne informasjonsplikten oppstår ikke bare dersom det er 100 % sikkert at det vil bli en virksomhetsoverdragelse. Informasjonsplikten oppstår dersom det er en reell mulighet for at anskaffelsen kan innebære en virksomhetsoverdragelse. I denne anskaffelsen er spørsmålet om vilkårene i arbeidsmiljøloven kap. 16 utløser virksomhetsoverdragelse først mulig å avgjøre sikkert når man ser hvilken løsning ny driver faktisk tilbyr. Dette spørsmålet var det ikke mulig å være sikker på når konkurransegrunnlaget ble utarbeidet, verken i ambulanshelikopteranskaffelsen eller i ambulansflyanskaffelsen.

I ambulanshelikopteranskaffelsen og i ambulansflyanskaffelsen tillot Norsk Luftambulanse AS og Lufttransport RW AS og Lufttransport FW AS at overordnet informasjon om lønnsnivået i selskapene ble delt med konkurrentene. Selskapene satte selv denne informasjonen sammen og ga Luftambulansetjenesten HF tillatelse til å gi denne informasjonen videre til konkurrerende selskap. I ambulanshelikopteranskaffelsen fikk da bl.a. Lufttransport AS innsyn i tilsvarende opplysninger hos konkurrenten Norsk Luftambulanse AS.

6. I andre runde av anbudskonkurransen senket en av de to aktørene som konkurrerte (Babcock Scandinavian AirAmbulance) sitt pristilbud kraftig. Gjennomførte helsemyndighetene en ny vurdering av selskapets evne til å levere samme kvalitet?

Svar:

Luftambulansetjenesten HF har bekreftet at Babcock SAA senket prisen i siste runde da begge tilbyderne leverte sine endelige (tredje) tilbud. Både pris og kvalitet ble evaluert i endelig tilbud. Tilbyderen Babcock SAA bedret også kvaliteten i sitt tilbud fra revidert tilbud til endelig tilbud, i tillegg til å redusere prisen.

Det var og er ingenting som indikerte eller indikerer at Babcock SAA ikke skulle klare å oppfylle forpliktelsene de har angitt i sitt tilbud. Det må påpekes at totalprisen på tjenesten faktisk øker med over 100 mill. kroner i året i forhold til dagens kontrakt med Lufttransport FW AS. Dette skyldes blant annet et ønske om økt kvalitet på tjenesten.

7. Hvilke krav stilte departementet til risikovurdering ved operatørbytte? Hvordan har dialogen om denne risikovurderingen blitt gjennomført?

Svar:

Helse- og omsorgsdepartementet har ingen operativ rolle i denne anskaffelsen, og har heller ikke satt noen styringskrav knyttet til den.

Luftambulansetjenesten HF ble pålagt å gjennomføre denne konkrete anskaffelsen gjennom deres årlige oppdragsdokument fra eierne, de regionale helseforetakene. De regionale helseforetakene har videre utarbeidet et strategidokument som blir lagt til grunn for gjennomføring av oppdraget.

8. Ble det, etter at det ble stilt spørsmål i mediene rundt daværende styreleder i Helse Nord RHF, Marianne Telles rolle i anskaffelsesprosessen, fra departementets side sørget for at helseforetaket gjennomførte en vurdering av hennes habilitet?

Svar:

Det har ikke kommet fram noen opplysninger som tilsier at Marianne Telle har deltatt i anskaffelsesprosessen på en slik måte at det har påvirket prosessen, eller fått informasjon som har gitt henne fordeler i hennes lederstilling. I likhet med resten av styret i Helse Nord RHF, fikk hun informasjon etter at anbudet var avgjort.

Det var Luftambulansetjenesten HF som gjennomførte anbudet, ikke Helse Nord RHF. Marianne Telle hadde ingen rolle i Luftambulansetjenesten HF.

Styreleder eller medlemmer i styret i Helse Nord RHF har ikke tatt del i selve anskaffelsesprosessen, og har ikke fått informasjon underveis om hvordan tilbudene er vurdert.

Styret i Helse Nord RHF har hatt én rolle i anbudet: Å gi en fullmakt for en økonomisk ramme til administrerende direktør i Helse Nord RHF. Denne fullmakten ble gitt i styremøte 27. mai 2017, uten at det ble gitt opplysninger som gjorde det mulig å identifisere hvem som var innstilt som valgt leverandør.

9. Direktør Juell i Luftambulansetjenesten HF har ved flere anledninger uttalt at de ikke ser at anskaffelsesprosessen kunne blitt gjort på annen måte. Gitt dagens situasjon, er statsråden enig i denne vurderingen?

Svar:

Oppdraget til Luftambulansetjenesten HF var å gjennomføre en anskaffelse i henhold til lov om offentlige anskaffelser. Anskaffelsen har ikke blitt påklaget til KOFA eller på annen måte blitt rettslig bestridt i rettsapparatet.

I denne konkrete anskaffelsen er det åpenbart ting som kunne vært gjort, skrevet og dokumentert annerledes. Det vil bestandig være sider ved en anskaffelsesprosess som kan forbedres, og det er viktig at man gjennomfører en evaluering i ettertid for å sikre seg læring til senere anskaffelsesprosesser. Jeg vil gi et oppdrag om at denne anbudsprosessen blir evaluert etter at beredskapsutfordringene som er oppstått er håndtert.

Med hilsen

Bent Høie